

Briselē, 18.4.2017.
COM(2017) 172 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

**par to, kā tiek īstenotas pilnvaras pieņemt deleģētos aktus, kuras Komisijai piešķirtas
saskaņā ar Direktīvu 2012/19/ES par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem
(EEIA)**

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

**par to, kā tiek īstenotas pilnvaras pieņemt deleģētos aktus, kuras Komisijai piešķirtas
saskaņā ar Direktīvu 2012/19/ES par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem
(EEIA)**

1. IEVADS

Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 4. jūlija Direktīvā 2012/19/ES par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem⁽¹⁾ (EEIA direktīva) ir noteikti noteikumi par EEIA apsaimniekošanu ar mērķi sekmēt ilgtspējīgu ražošanu un patēriņu, galvenokārt novēršot EEIA rašanos, kā arī veicinot to atkārtotu izmantošanu, pārstrādi un citus šo atkritumu reģenerācijas veidus, lai samazinātu atkritumu apglabāšanu un uzlabotu resursu efektīvu izmantošanu un vērtīgu otrreizējo izejvielu ieguvu.

Ar EEIA direktīvas 20. pantu Komisijai tiek piešķirtas pilnvaras pieņemt deleģētos aktus, lai:

- kā norādīts 7. panta 4. punktā, noteiktu pārejas posma pielāgojumus, kas nepieciešami, lai pārvarētu grūtības, kuras dalībvalstīm rodas, cenšoties panākt direktīvā norādītos EEIA savākšanas apjomus;
- kā noteikts 8. panta 4. punktā, vajadzības gadījumā grozītu VII pielikumu par dalītas apstrādes prasībām, lai ieviestu citas apstrādes metodes;
- kā noteikts 10. panta 3. punktā, noteiktu kritērijus, ko piemēro, novērtējot, vai EEIA apstrāde ārpus ES tiek veikta atbilstīgi līdzvērtīgiem apstrādes nosacījumiem;
- kā noteikts direktīvas 19. pantā, pielāgotu 16. panta 5. punktu un IV, VII, VIII un IX pielikumu zinātnes un tehnikas attīstībai.

2. JURIDISKAIS PAMATS

Pienākums sagatavot šo ziņojumu ir noteikts EEIA direktīvas 20. panta 2. punktā. Saskaņā ar minēto pantu Komisijas pilnvaras pieņemt deleģētos aktus ir spēkā piecus gadus no 2012. gada 13. augusta. Komisijai ir arī jāsagatavo ziņojums par deleģētajām pilnvarām vēlākais deviņus mēnešus pirms piecu gadu laikposma beigām. Saskaņā ar 20. panta 2. punktu pilnvaru deleģēšana tiek automātiski pagarināta uz tāda paša ilguma laikposmiem, ja vien Eiropas Parlaments vai Padome neiebilst pret šādu pagarinājumu vēlākais trīs mēnešus pirms katra laikposma beigām.

¹ OV L 197, 24.7.2012., 38. lpp.

3. DELEGĒJUMA ĪSTENOŠANA

Laikposmā, uz kuru attiecas šis ziņojums, Komisija neizmantoja deleģētās pilnvaras turpmāk izklāstīto iemeslu dēļ.

3.1. Pārejas posma pielāgojumi, kas nepieciešami, lai pārvarētu grūtības, kuras dalībvalstīm rodas, cenšoties panākt direktīvā norādītos savākšanas apjomus (7. panta 4. punkts)

EEIA direktīvas 7. panta 1. punktā ir norādīts minimālais ikgadējais savākšanas apjoms, ko piemēro no 2016. gada, proti, 45 % no to elektrisko un elektronisko iekārtu (EEI) vidējā svara, kuras katrā dalībvalstī laistas tirgū trijos iepriekšējos gados. Pēc tam no 2019. gada piemēro savākšanas apjomu 65 % no to EEI vidējā svara, kuras katrā dalībvalstī ir laistas tirgū trijos iepriekšējos gados, vai arī 85 % no attiecīgās dalībvalsts teritorijā ik gadu radīto EEIA svara. Direktīvas 7. panta 3. punktā dažām dalībvalstīm⁽²⁾ ir paredzēta iespēja atkāpties no šīs prasības. Šo atkāpi ir izmantojusi Čehijas Republika, Latvija, Polija, Rumānija, Slovākija un Slovēnija.

Turklāt EEIA direktīvas 7. panta 4. punktā ir paredzēta iespēja īstenot pārejas posma pasākumus, lai pārvarētu grūtības, kas dalībvalstīm rodas, cenšoties panākt minētos savākšanas apjomus. Lai novērtētu, kādas problēmas dalībvalstīm varētu rasties savākšanas mērķu sasniegšanā, Komisija pieprasīja neatkarīgu konsultantu pakalpojumus; tie pārskatīja attiecīgos statistikas datus, literatūru un tehnisko informāciju un rīkoja apspriešanās, tostarp darbsemināru ar svarīgākajām ieinteresētajām personām (dalībvalstīm, nozaru asociācijām, ražotāju paplašinātas atbildības (RPA) ievērošanas sistēmu pārstāvjiem, NVO un neatkarīgiem ekspertiem)⁽³⁾.

Pētījumā tika konstatēts, ka galvenā dalībvalstu problēma ir lielais savākšanas apjoms, kas netiek uzrādīts EEIA savākšanas statistikā, jo īpaši gadījumos, kad EEIA tiek savākti ārpus RPA ievērošanas sistēmām vai kad EEIA apstrādā nepilnvaroti EEIA pārstrādātāji. Šo problēmu saasina dalībvalstu ierobežotās spējas izpildes panākšanā un uzraudzībā. Tika norādīts, ka mērķu sasniegšanu kavē arī tas, ka dažādos EEIA apsaimniekošanas pasākumos ir iesaistīta liela un daudzveidīga dalībnieku grupa, sabiedrība joprojām nav pietiekami informēta un nav ieviesta atbilstoša savākšanas infrastruktūra.

Analīzē izdarīts šāds secinājums: lai gan 2019. gadam noteiktais savākšanas mērķis ir vērienīgs, tas ir sasniedzams, ja dalībvalstis veltīs lielākas pūles, lai konstatētās grūtības pakāpeniski novērstu. To apliecina progress, ko panākušas dažas dalībvalstis, kuras jau ir sasniegušas lielus savākšanas apjomus.

Nemot to vērā, Komisija secina, ka nav bijis tādu īpašu apstākļu, kuru dēļ būtu pamatoti pieņemt deleģēto aktu par pārejas posma pielāgojumiem, kas paredzēti, lai pārvarētu grūtības, kuras dalībvalstīm rodas, cenšoties panākt EEIA direktīvā minētos savākšanas apjomus.

Komisija ar mērķorientētu atbilstības uzlabošanas iniciatīvu sniegs dalībvalstīm atbalstu un norādes, lai tām palīdzētu pārvarēt grūtības, kas tām, iespējams, rodas mērķu sasniegšanā. Šī iniciatīva ir sākta līdztekus šim ziņojumam, un tajā galvenā uzmanība tiek pievērsta EEIA direktīvas pamatprasībām.

² Bulgārija, Čehijas Republika, Latvija, Lietuva, Ungārija, Malta, Polija, Rumānija, Slovēnija un Slovākija.

³ "Study on collection rates on WEEE" ("Pētījums par EEIA savākšanas apjomiem"): http://ec.europa.eu/environment/waste/weee/events_weee_en.htm.

3.2. VII pielikuma grozījumi (8. panta 4. punkts)

VII pielikums attiecas uz EEIA materiālu un detaļu dalītu apstrādi.

Ar EEIA direktīvas 8. panta 4. punktu Komisija tiek pilnvarota grozīt VII pielikumu, lai ieviestu citas apstrādes metodes, kas cilvēku veselības un vides aizsardzības jomā nodrošina vismaz tādu pašu līmeni.

Laikposmā, uz kuru attiecas šis ziņojums, Komisija nav saņēmusi nekādu informāciju, kas varētu būt par pamatu VII pielikuma grozīšanai.

Direktīvas transponēšanas termiņš bija 2014. gada 14. februāris, tomēr vairums dalībvalstu to transponēja ar nokavēšanos, un praksē visas 28 dalībvalstis kopumā bija pabeigušas to ieviest tikai 2016. gadā. Ņemot to vērā, līdz šim nav bijis nepieciešamības grozīt VII pielikumu un par to nav pieņemts neviens deleģētais akts.

3.3. Kritēriji, ko piemēro, novērtējot, vai EEIA apstrāde ārpus ES tiek veikta atbilstīgi līdzvērtīgiem apstrādes nosacījumiem (10. panta 3. punkts)

Saskaņā ar EEIA direktīvas 10. panta 2. punktu no ES eksportētos EEIA ieskaita minētās direktīvas 11. pantā noteikto saistību un mērķu izpildē vienīgi tad, ja eksportētājs saskaņā ar Regulām (EK) Nr. 1013/2006 un (EK) Nr. 1418/2007 par atkritumu sūtījumiem var pierādīt, ka apstrāde ir notikusi atbilstīgi nosacījumiem, kas ir līdzvērtīgi minētās direktīvas prasībām. Direktīvas 10. panta 3. punktā Komisijai ir noteikta prasība ne vēlāk kā 2014. gada 14. februārī pieņemt deleģētos aktus par sīki izstrādātiem noteikumiem, ar ko papildina 10. panta 2. punktā izklāstītos noteikumus, jo īpaši kritērijus, kurus piemēro, novērtējot, vai EEIA apstrāde ārpus ES tiek veikta atbilstīgi līdzvērtīgiem apstrādes nosacījumiem.

Lai sagatavotu šādus deleģētos aktus, Komisija veica pētījumu⁴), kura mērķis bija noteikt un salīdzināt pieejamās līdzvērtīgu apstrādes apstākļu novērtēšanas un dokumentēšanas iespējas un sniegt ieteikumus par vislabāko(-ajām) pieejamo(-ajām) politisko(-ajām) iespēju(-ām). Šā pētījuma ietvaros norisinājās apspriešanās ar ieinteresētajām personām.

Komisija arī, ņemot vērā direktīvas 8. panta 5. punkta prasību par pienācīgu apstrādi, lūdza Eiropas standartizācijas organizācijām izstrādāt jaunākajiem zinātnes un tehnikas sasniegumiem atbilstošus Eiropas standartus attiecībā uz EEIA apstrādi, tostarp reģenerāciju, pārstrādi un sagatavošanu atkārtotai izmantošanai⁵). Sagaidāms, ka šie standarti palīdzēs attiecīgajiem ES uzņēmumiem ievērot EEIA direktīvu, bet uzņēmumiem ārpus ES pierādīt, ka EEIA tiek apstrādāti atbilstoši nosacījumiem, kas līdzvērtīgi Eiropas Savienībā ievērotajiem. Šos standartus izstrādā Eiropas Elektrotehniskās standartizācijas komiteja (CENELEC), un sagaidāms, ka tie tiks pabeigti līdz 2017. gada beigām.

Pamatojoties uz veikto analīzi un ņemot vērā pašreizējo darbu ar Eiropas standartu izstrādi EEIA apstrādes jomā, Komisija apspriedās ar ekspertu grupu direktīvā paredzēto deleģēto aktu jomā, un par šo apspriešanos tika informēta Padome un Parlaments. Pēc apspriešanās tika nolemts, ka ir jāsagaida EEIA apstrādes standartu pabeigšana, ņemot vērā to, kā šie

⁴ Pētījums "Equivalent conditions for waste electrical and electronic equipment (WEEE) recycling operations taking place outside the European Union" ("Līdzvērtīgi apstākļi elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumu (EEIA) pārstrādes darbībās, kas norisinās ārpus Eiropas Savienības"), http://ec.europa.eu/environment/waste/weee/pdf/Final%20report_E%20C%20S.pdf.

⁵ Pilnvarojums M/518: <http://ec.europa.eu/environment/waste/weee/pdf/m518%20EN.pdf>.

standarti ir saistīti ar to kritēriju noteikšanu, ko piemēro, novērtējot, vai no ES eksportētu EEIA apstrāde tiek veikta atbilstīgi līdzvērtīgiem apstrādes nosacījumiem.

Tāpēc laikposmā, uz kuru attiecas šis ziņojums, Komisija nevarēja pieņemt 10. panta 3. punktā paredzētos deleģētos aktus, lai gan ES vides, izejvielu un aprites ekonomikas politikā tie joprojām tiek uzskatīti par prioritāti.

3.4. 16. panta 5. punkta un IV, VII, VIII un IX pielikuma pielāgošana zinātnes un tehnikas attīstībai (19. pants)

EEIA direktīvas 16. panta 5. punkts attiecas uz dalībvalstu pienākumu ziņošanas jomā. IV pielikums attiecas uz to EEI neizsmeļošu sarakstu, kas pieder pie EEI kategorijām; VII pielikums attiecas uz EEIA materiālu un detaļu dalītu apstrādi; VIII pielikumā ir noteiktas tehniskās prasības EEIA glabāšanas un apstrādes vietām, bet IX pielikumā ir norādīts EEI marķējuma simbols.

Laikposmā, uz kuru attiecas šis ziņojums, neradās iespēja pielāgot 16. panta 5. punktu un iepriekš minētos pielikumus zinātnes un tehnikas attīstībai un Komisija nepieņēma nevienu deleģēto aktu par to, lai gan šādus pielāgojumus vēl varētu veikt.

Komisija aprites ekonomikas paketes ietvaros ir ierosinājusi⁽⁶⁾ grozīt 16. panta 5. punktu, lai vienkāršotu dalībvalstīm noteiktos ziņošanas pienākumus un uzlabotu datu kvalitāti.

4. SECINĀJUMS

Komisija šajā ziņojumā aprakstīto iemeslu dēļ pēdējos piecos gados nav īstenojusi deleģētās pilnvaras, kas tai piešķirtas ar Direktīvu 2012/19/ES. Minēto iemeslu dēļ tā varētu šīs pilnvaras īstenot nākotnē.

Komisija aicina Eiropas Parlamentu un Padomi ņemt vērā šo ziņojumu.

⁶ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar ko groza Direktīvas 2000/53/EK par nolietotiem transportlīdzekļiem, 2006/66/EK par baterijām un akumulatoriem, un bateriju un akumulatoru atkritumiem un 2012/19/ES par elektrisko un elektronisko iekārtu atkritumiem (COM(2015) 593 final).